

'No deixeu morir el monument'

Els biberons, de 93 anys, fan una crida a les institucions a mantenir el record als seus companys morts a la batalla de l'Ebre

A. CARALT

Ells han complert. Durant 24 anys han pujat, malgrat la intensa calor i l'accés poc transitable durant molts anys, a la cota 705, la Punta Alta de la serra de Pàndols.

Allí, l'agrupació de supervivents de la Lleva del Biberó hi va construir una gran esplanada presidida per un monument, el Dau de la Pau, signe de record i reconciliació de tots els combatents de la Batalla de l'Ebre.

Les primeres trobades reunien més d'un miler de veterans, l'any passat en van ser una vintena i ahir, només una setzena de biberons. Enguany tot ells compliran 93 anys.

I coincidint amb la commemoració del 75è aniversari de la Batalla de l'Ebre, el president de l'agrupació, Pere Godall, anuncia ahir que el 2014 serà l'últim cop que els biberons organitzaran la trobada anual a la cota 705. «Cada cop som menys

Ofrena floral del representants de la Generalitat al monument de la pau, ahir a la cota 705. FOTO: JOAN REVILLAS

i l'edat no perdona. Jo ja sóc gran i tenim problemes per organitzar un autocar. Hem de posar fi», sentencià.

Això no significa que la trobada deixi de celebrar-se. El president explicà que ha parlat amb les autoritats locals i comarcals per a que a partir de 2015 assumixin l'organització de l'acte, un compromís que el president comarcal, Carles Luz, va garantir durant el seu breu parlament.

Abans d'acabar l'acte, un cop celebrada l'ofrena floral i la missa en record als caiguts, el bibe-

ró, Joan Guasch Martí, de 92 anys i Sant Just Desvern agafà el micròfon per deixar un dels parlamenters a la història d'entre totes les trobades celebrades des de 1989 a l'emblemàtica cota.

El 2014 serà l'últim cop que la Lleva del Biberó organitzarà l'homenatge anual a la cota 705

Recordà que la batalla fou una carnisseria i que al seu costat van morir «companys, a poc a poc, per manca d'assistència sanitària». «Us imagineu veure un amic amb qui acabes de parlar i que es vagi morint per manca d'assistència», exclamà amb emoció.

Ell ha participat tots els anys a l'homenatge a la cota 705 i ho farà mentre visqui «perquè hi vaig deixar una part de mi, hi vaig perdre una cama». Però conscient del pas inexorable del temps, Guasch es dirigí als càrrecs institucionals presents davant seu

per demanar-los el manteniment de la memòria del monument a la pau i dels homenatges anuals. «No deixeu morir el monument, ha de ser un racó etern per tots els que hi van morir. Aquestes flors hi han ser-hi cada any perquè hi ha coses a la vida que no han de morir mai: la democràcia, la pau i la justícia».

L'arquebisbe de Tarragona, Jaume Pujol, oficià la tradicional missa i recordà l'epopeia dels biberons. Abans d'iniciar l'acte, es recordà amb un minut de silenci a les víctimes de Santiago.

26 DE JULIOL

El front arriba a Vilalba

■ Les tropes republicanes mantenen el seu avanç malgrat que la seva maniobra ha estat ja detectada per l'aviació franquista, que identifica els punts de pas sobre el riu Ebre, mentre que l'aviació republicana no ha arribat al teatre d'operacions. Els republicans intenten conquerir la Pobla de Massalua sense èxit. Avancen fins a les portes de Vilalba dels Arcs, on comencen uns enfrontaments que s'eternitzarien durant setmanes. A Gandesa, la 35 Divisió Internacional estableix contacte amb les tropes de Llíster que conquereixen les serres de Pàndols i Cavalls. A Mequinensa, la 42 Divisió avança terra endins amb unes condicions terribles.

ELS TESTIMONIS

'Sempre me'n recordo, dels companys morts'

■ Membre de la 42 Divisió Republicana, Josep Aguiló va creuar el riu Ebre el 25 de juliol. El seu objectiu era conquerir l'Auts, a Mequinensa, «On durant dos dies vam sobreviure sense aigua i amb 38 graus de temperatura. Una calamitat». Destinat a una unitat de transmissions va viure la mort a molt a prop i va veure com els gossos s'alimentaven dels cadàvers dels soldats. El aconseguí mantenir-se dempeus mentre l'Exèrcit de l'Ebre anava perdent el terreny conquerit.

El 12 de novembre, quatre dies abans de culminar la retirada, fou capturat a Miravet,

El biberó de Reus Josep Aguiló, ahir a la cota 705. FOTO: JOAN REVILLAS

«dels 42 de la meua unitat en quedàvem 12». Allí iniciaria un llarg penós periple, que va incloure el pas per un batalló de treballadors durant quasi dos anys i a Gibraltar, destinat durant quatre anys.

Amb tot, de retorn a Reus va poder reprendre la seva vida, com a sastre. «De la batalla sempre me'n recordo dels companys morts». —A. C.

'No es podia guanyar mai, era un fusell contra un tanc'

■ Membre de la 31 Brigada Mixta de la 3 Divisió Republicana, Joan Guasch Martí, de Sant Just Desvern, va creuar l'Ebre l'11 de juliol a l'altura de Riba-roja.

Durant les hores següents van avançar sense disparar ni un tret a les portes de la Pobla de Massalua. No es conquerí l'endemà: «totes les muntanyes del voltant es van convertir en un foc de metralla. Durant tres mesos va ser un infern».

La seva divisió va defensar amb unghes i dents el terreny conquerit a les portes de Vilalba dels Arcs però ell hi va perdre una cama el 18 de setembre de 1938. «Allò no es

El testimoni de Joan Guasch, de 92 anys, va emocionar molts. FOTO: JOAN REVILLAS

podia guanyar mai, vam creuar l'Ebre amb espadoneres i sense cartutxeres. Com volíem guanyar la guerra? Si era una lluita d'un fusell contra un tanc», exclama. Ferit de guerra, Guasch va emprendre el camí de l'exili damunt d'una camilla fins al sud de França, primer al camp d'Argeles i després a Perpinyà. —A. C.

'Un forat em va salvar la vida el 3 d'agost de 1938'

■ Membre de la 84 Brigada Mixta de la 60 Divisió, Josep Sanahuja, de 93 anys, va crear el riu a l'altura de Flix, «per una passarel·la bastida sobre el riu». La seva divisió, explica, era utilitzada per cobrir fronts castigats.

Del 3 d'agost en guarda un record terrible. «Estàvem en una cota plena de pins i aquell dia vam patir un bombardeig de mil dimonis. Sort que havíem fet un forat a terra perquè els arbres van caure i vam quedar enterrats. El forat ens va salvar la vida».

Sanahuja, que havia patit el seu bateig de foc a la Sentiu de Sió, fou capturat el 31

El biberó de 93 anys Josep Sanahuja, ahir a la serra de Pàndols. FOTO: J. REVILLAS

de desembre de 1938 al poble lleidatà de Cubells. «La nit de Cap d'Any la vaig passar a Santuari del Crist de Balaguer». En mans de l'enemic, Sanahuja va conèixer de prop el règim concentracionari del franquisme, a Pamplona i sobretot al camp de Miranda de Ebro. D'allí en sortir destí a un batalló de treballadors, a Còrdova. —A. C.

